

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo

OBISK OBSERVATORIJA NA GOLOVCU

POROČILO

Klemen Stropnik

1. Geodezija - UNI

Slovenj Gradec, 2009

Leto 2009 je proglašeno za mednarodno leto astronomije, saj prav letos mineva 400 let odkar je Galileo Galilei začel opazovati vesolje s svojim teleskopom. V okviru MLA so astronomski observatoriji odprli svoja vrata in omogočili pogled v njihove prostore, ter v vesolje tudi javnosti. Ker se mi, predvsem slednje, zdi zelo zanimivo, sem se odločil, da bom tudi sam obiskal observatorij, ter se nekoliko bolj seznanil z delom astronomov.

Tako sem v sredo, 1. aprila obiskal Astronomsko geofizikalni observatorij na Golovcu, kjer so imeli dan, oziroma noč odprtih vrat. Velikih pričakovanj ni bilo, saj so že čez cel dan nebo nad Ljubljano prekrivali oblaki, a na koncu se je izkazalo, da tudi v primeru jasnega neba pogled "skozi" teleskop ne bi bil mogoč. Teleskop Vega, ki ga imajo na Golovcu je precej drugačen, kot si človek običajno predstavlja teleskop. Je precej večji (premer zrcala 70cm) in na mestu, kjer bi moral biti okular je pritrjena posebna kamera, ki neprestano zbira podatke oz. snema vesolje, ter te slike nato pošilja na računalnik, kjer jih s posebnimi programi dodatno obdelajo.

Kljub meglenu in oblačnemu vremenu je prijazni gospod astronom ustregel naši prošnji, ter odprl veliko kupolo, ter usmeril teleskop proti nebu. Teleskop se vrti s pomočjo hidravličnih črpalk in sicer v vertikalni in horizontalni smeri. Prav tako pa se, skupaj s teleskopom, vrti tudi kupola. Astronom nam je povedal vse podatke o teleskopu, ter razložil, kako le-ta deluje. Strokovno je odgovoril na vsako naše zastavljeno vprašanje. Povzpeli smo se lahko tudi po lestvi, ter pogledali v teleskop z nasprotne strani, se pravi iz strani, ki je drugače usmerjena proti vesolju. Videli smo res ogromno in kristalno čisto zrcalo, ki ga vsake toliko časa morajo očistiti, saj na njem ne sme biti niti prašnih delcev, ker se v nasprotnem primeru pojavijo motnje na dobljeni sliki.

Po ogledu osrednje sobe s kupolo, kjer je teleskop, smo se odpravili v kontrolno sobo, kjer so računalniki na katerih se shranjujejo podatki, ki jih pridobijo s teleskopom. Tam tudi vse pridobljene slike "očistijo", saj je na njih veliko motenj (npr. prašni delci), in nato tudi obarvajo. Teleskop, ki nima barvnega filtra namreč vse posname črno-belo, saj v vesolju ni barv. Fascinantne fotografije vesolja, ki jih vidimo na spletu ali revijah, so torej obdelane v posebnih računalniških programih.

Iz kontrolne sobe smo se nato odpravili še v astronomsko knjižnico, kjer smo najprej prelistali nekaj astronomskih revij, nato pa so nam predstavili še nekaj splošnih podatkov o observatoriju na Golovcu. Na računalniku smo si ogledali številne izvrstne posnetke vesolja, pridobljene, tako iz slovenskih, kakor tudi iz največjih svetovnih observatorijev. Sledil je čas namenjen našim vprašanjem. In na vsako vprašanje smo dobili tudi odgovor. Pogovarjali smo se na splošno o opazovanju vesolja, o teleskopih, vplivih človeka na vesolje...

Ta večer smo izvedeli ogromno novih stvari o astronomiji in vesolju, še veliko vprašanj pa nam je ostalo, tako da smo o njih diskutirali še vso pot iz Golovca.

